

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 30 kr. več na leto.  
Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (Inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 13 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.  
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.  
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.  
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 68.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. marca 1890.

Letnik XVIII.

## Državni zbor.

Z Dunaja, 23. marca.

### Vžitninska razprava.

V petek se je pričela razprava o vravnavi vžitninskega davka za Dunaj in za predkraje njegove. Ti predkraji namreč dozdej niso plačevali vžitninskega davka, dasi po svoji velikosti in obilnosti svojih prebivalcev presežajo marsikatero glavno mesto. Po novem načrtu pa se imajo prištevati dunajskemu mestu in ž njim vred nositi breme vžitninskega davka. Ni torej čudo, da se predkrajni prebivalci upirajo novemu bremenu in da so bili nedavno v Budimpešto poslali celo posebno deputacijo k cesarju s prošnjo, naj se vžitnina vsaj pri nekaterih rečeh zniža, če se ne dá že čisto odpraviti ali razdeliti na celo državo.

Pri razpravi sami se je prvi oglašil predkrajni poslanec Friderik Suess ter je poudarjal, da so se predkraji že od nekdaj poganjali za odpravo mitnic in mestnih nasipov, ob enem pa tudi za odpravo vžitninskega davka. Toda dolgo časa se ni nič zgodilo, zdaj so pa kar naenkrat in tako nenadoma zbornici izročili dotični načrt, da ni bilo časa pozvedeti mnenja trgovskih zbornic in da je bilo celo nemogoče sklicati kako enketo. Dunaju samemu ne more biti prav, da ga s predkraji zvežejo v skupen vžitninski okraj, za predkraje pa je to neizmerena škoda, ker tam prebivajo najrevnejši ljudje. Po njegovi misli bi bilo najprimerneje vžitninski davek razdeliti na celo državo. Konečno predlaga dva dostavka, ki naj bi se vtaknila med §§ 5 in 6 in ki merita na to, naj se presežek 9 milijonov goldinarjev, ki si jih vlada od vžitninskega davka obeta, od treh do treh let obrne za znižanje tarifov.

Med tem precéj dolgočasnim govorom nastala je bila enkrat vendar velika veselost. Ko je namreč s številkami dokazoval, koliko raznih reči se povziva na Dunaji, in so se začeli poslušalci umikati od njega, je proti desnici obrnen rekel: „Prosim malo več pozornosti; zdaj pride nekaj posebno mikavnega na vrsto, zdaj pridejo gališki prasci!“ Silen krohot

nastane v zbornici, Poljaki se sami smejejo, da hočejo popokati, govornik pa ostrmi, ker ne vé, zakaj je tolika veselost med poslanci. Ko se pa zaveda, kaj je rekel, ne da bi bil nameraval, začne se smejati tudi on sam.

Tudi drugi govornik, dunajski poslanec Maček o, misli, da bi se ta zadeva najpravičnejše rešila, če se vžitnina tako razdeli na vse prebivalstvo, da bi ga ne zadela prehudo. Ljudstvo je jeseni radostno pozdravljalo izjavo cesarjevo, da ima pasti stena, ki loči mesto od predkrajev; ena reč pa greni to veselje, zavest namreč, da se ima krivično breme, ki tare Dunaj, odpraviti z večjim obteženjem predkrajev.

Včerajšnja seja imela se je pričeti že ob desetih dopoldne; ali ko je dal predsednik ob polu enajstih dopoldne besedo o vžitninskem davku poslancu Verganiju, bilo je v dvorani še le 33 poslancev. Vergani oporeka predlogu iz dveh razlogov, prvič, ker je znižanje tarifov nezadostno, drugič, ker se ne odpravi najem, po katerem se bogate večinoma le židje. Novi načrt neznosno zadeva predkraje, hišna posestva pridejo ob vrednost, ker sedaj plačujejo le po 14%, hišnega davka, odslej pa ga bodo plačevali po 26 2/3%. Tudi vinorejci bodo imeli škodo; Dunajčani bodo sicer pri vinski vžitnini 86 kr. na dobičku, ker bodo plačevali po 5 gld. od hektolitra; predkraji pa bodo na veliki škodi, ker bodo plačevali še enkrat toliko kakor doslej in zapadejo vžitnini tudi zasebniki. Vlada bi morala prej vprašati vinorejce, predno je sestavila ta načrt; ker tega ni storila, naj to stori vsaj sedaj in naj tudi odpravi oddajanje vžitninskega davka po najemu. Svoje zahteve izraža v treh resolucijah, ki jih izroči predsedništvu.

Wrabetz pravi, da načrt res ni popoln, ali tako slab vendar ni, kakor trdijo. Revnejši ljudje bodo imeli vsaj ta dobiček, da jim od najpotrebnejših reči, to je, od kruha, moke, drv in premoga ne bo treba plačevati nobenega davka. Kdor trdi, da hiše zgubé sedanjo vrednost, ne pozna razmer. Tudi Dunajčani so to mislili, ko so se zidali novi mestni deli, ali to se ni zgodilo. V predkrajih bodo ljudje tudi pozneje dobivali cenejša in zdravejša

stanovanja, kakor v mestu, zato hiše gotovo ne bodo ostajale prazne. Vlada pa naj mestu pokaže svojo blagohotnost s tem, da prej ko mogoče napravi mestno železnico.

Čez vse čudno govoril je dr. Kronawetter. Kot zastopnik dunajskega mesta bi bil moral zagovarjati novi načrt, ali Kronawetter si misli: če nam nočete čisto spregledati vžitninskega davka, tudi teh polajšav ne maramo, ki nam jih ponujate. Po predkrajih živé večinoma delavci, ki začno piti žganje, ker se po novem vžitninskem davku tam podraži vino in pivo. Da dobé odškodnino za večje stroške, bodo delavci zahtevali večje plačilo, kar bo obrtnim podjetjem na škodo. Najboljše bi bilo vžitninski davek raztegniti na celo državo, ker ni prav, da bi bili od vžitninskega davka izključeni bogati kmetje, graščaki, veliki posestniki in samostani. Konečno predlaga, da naj zbornica zavrže ta načrt ter prestopi na dnevni red.

Izvrstno ga je zavračal finančni minister Dunajevski, rekši, da nima Kronawetter sam razsojati, kaj je prav in kaj napačno, ampak tudi drugi ljudje. Če ga tolikanj boli, da klosterneuburški samostan ne plačuje vžitninskega davka, zakaj ne predlaga, da se tudi to mesto uvrsti v novi davčni kraj. (Veselost. — Kronawetter: Bodem storil.) Če Kronawetter pravi, da je ta davek krivičen, zakaj mu je pa pravičen tedaj, ko ga pobirajo občine? Če misli, naj se ta davek vpelje tudi po toplicah in zdraviliščih, naj bi bil povedal, kako naj se to zgodi: ali za celo leto, ali samo v poletnem času. Neki poslanec je že v odseku grajal ta davek; priznavam, da ima svoje napake, da bi bilo želeto, če bi ga ne bilo, da zabranjuje prosti promet itd. Ali vprašam Vas, kako bi bilo z občinskimi prikladami, če bi bili v tako srečnem položaju, da bi odpravili ta davek? Povedal bi Vam vzglede iz nekaterih prav majhnih mest, kako mestne gosposke trpinčijo prebivalstvo pri uvažanju nekaterih reči, od katerih za svoje namene pobirajo davek. Minister potem dokazuje, da se ni bati tako slabih nasledkov, kakor so trdili nasprotni govorniki, in da njih računi niso pravi. Mogoče je sicer, da bodo dohodki večji, kakor si

## LISTEK.

### Lastovke.

(Iz prostonarodnega prirodpisa.)

Lastovka je svet ptič. Njenega prihoda veseli se kmetovalec, kajti ona prinaša toplo vreme, oznanjujoč s svojim priletom nastajajočo Vesno.

„Lastovica lahkokrila,  
Iz daljave čez morje  
K nam si zvesto se vrnila,  
Čez doline in gore.“

(Stritar.)

Na Češkem n. pr. pričakuje ljud splošni prihod lastovk v deveti dan po sv. Gregoriji.

„Na svatého Rzehoře  
Přeletěly vlaštovičky přes moře;  
Štebetaly, švitořily: „Nesem' máj!  
Rozvíjej se zelenoučký luh i háj!“

V dan sv. Gregorija pa kličejo deca:

„Danes je sv. Gregorja dan,  
Priletela lastovka čez morje,  
Blazen seljak, ki ne órje.“

Ko se pa lastovka zopet povrne spomladi na mesto, kjer je gnezdila lani, sede na plot in zapoje:

„Ko sem v južni zletela kraj,  
Bil je gaj zelen,  
Ko priplaval nazaj,  
Spet je pomlajen.“

Toda še bolj je presenečena, kadar ne more v svoje gnezdo, v kojem se je vgnjezdil umazan, nadležni in drzni vrabček.

Lastovka pa ne postane malogrčna, takoj skliče družice svoje k osveti. Nekateri obkolijo gnezdo in je stražijo, da bi jim ne mogel uteči vrabulj; druge pa odleté, a hkrati zopet prileté nazaj z blatom v kljunčkih ter vrabca v gnezdu tako zablatijo, da se mora zadušiti radi porušene svete domačije.

Nad kako hišo se dvigajo lastovke, silno poetavajo okoli njenih oken, in če prileté celó v hišo, kmalu se kdo oženi ali omoži iz te hiše; kajti bajé nad vsako nevesto letajo lastovke, in da bi stala kje na polji, dobri ali na vrtu.

Kadar poetavajo nizko nad vodami, pod drevjem, po vrtovih nad zemljo, oznanjajo gospodarjem, da bode skoro dež; kadar pa poetavajo vi-

soko v oblakih, prorokujejo bajé zopet stalno jasno vreme. Če pa jeseni v tropah predčasno odleté v gozde, zlezejo ter se poskrijejo v dupline starih dreves, pomeni to bajé hudo zimo.

V hiši, v koji se je vgnjezdila lastovka, pregleda in preišče vse natanko; obnaša se kakor prava, dobra gospodinja. Če je ne čislajo, ali če vidi, da slabo gospodarijo in da so zaloge neznatne in borne, hučuje se in ščebetá.

A tudi za domačo rodbino se briga. Kadar mati deli otrokom južino, napominja jih lastovka, naj bodo zadovoljni vsak s svojim kosom.

Lastovka je dalje v češki narodni pesmi tudi jutranji ptiček:

„Vlašt'ovička lita,  
Povídá, že svitá,  
Svitá svítančko:  
„Vstaň, má Anduličko!“

Kmalu po polnoci se zbudi in sedé pod kapom s svojim ščebetanjem budi žensko služinčád:

„Jaz sem že nakrmila,  
Pospravila,  
In ti še spiš?“

Ko pa dekle nočejo vstajati, posmehuje se jim dalje:

jih obeta vlada; tedaj se boče mislilo na znižanje tarifov, sedaj se pa kaj takega pač še ne more sklepati. Zdej računaj s jednim milijonom goldinarjev škode; zato nikakor ne more privoliti v take premembe, po katerih bi se še bolj znižali dohodki.

Poslanec Kubeček ne pové ničesar novega, ter izreka le željo, da bi obveljale polajšave, ki jih odsek priporoča v resolucijah. Za njim obvelja sklep razprave in sta bila od ostalih govornikov za glavna govornika izbrana dunajska poslanca Exner in Herbst. Včeraj je govoril samo Exner, ki je v nasprotju s Suessom trdil, da bi se podkrajci ne pritoževali, če bi se jim vžitinski davek nakladal polagoma. Tako pa je res malo hudo zanje, zlasti ker imajo pobirati poleg vžitnine še 800.000 gld. občnih priklad. Najboljše bi bilo, dajati predkrajem dotlej, ko se napravi mestna železnica, državno podporo letnih 300.000 gld. V tem oziru hoče v nadrobni razpravi nasvetovati neko resolucijo. Za zdaj pa predlaga še neko drugo resolucijo, v kateri se vladi naroča, najsplošni poduk v predkrajih povzdigne, kakor se za prebivalstvo velikih mest spodobi, in naj se zlasti ozira na obrtni poduk.

Ko ste bili izročeni in prečitani še dve interpelaciji, jedna zastran obdačenja pomožnih blagajnic v Šmihovu in Gabloncu, jedna pa o nekaterih razsodbah rudniškega finančnega vodstva v Ljutomerih, predsednik ob tri četrt na 4. uro sejo sklene in prihodnjo sejo napové za jutri ob 10. uri dopoludne.

### Budgetna razprava

se prične še le po Veliki noči, najbrže 15. aprila. Zadnja seja pred počitnicami boče v četrtek ali petek.

## II. shod „Katol. polit. društva“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

Ob ugodnem lepem vremenu vršil se je sijajno drugi shod „Katol. polit. društva“ v Št. Vidu nad Ljubljano. Dvorana v krasnem in prostornem domu rokodelskih pomočnikov bila je ob 4. uri popoludne natlačena polna; mnogo mōž moralo je ostati zunaj dvorane, ker je primanjkovalo prostora; na shodu bilo je vseh skupaj gotovo 300 vdeležencev, samih vrlih slovenskih mōž; njih večina je bila iz šentviške fare; mnogo udov je bilo iz Ljubljane, zlasti so bili odborniki društva skoro polnoštevilno navzoči; bila sta na shodu oba deželna poslanca za ljubljansko okolico gg.: Povše in V. Ogorelec; videli smo tudi mnogo sosedov svetnih in duhovnikov iz Preske, Medvod, Smlednika, Vodice, Smartina, Dobrove itd. Ker bodemo govore objavili v celoti, poročamo danes le površno.

Kmalu po 4. uri otvori shod društveni podpredsednik gosp. Oton Detela; predstavi kot vladnega zastopnika g. okrajnega glavarja Mahkota ter v prelepem nagovoru pozdravi navzoče. Globoko so segale njegove besede v srca poslušalcev, ko se je ginjen spominjal prvega slovenskega tabora na vižmarskem polju, kjer je pokojni oče dr. Bleiweis narod slovenski pod prijazno Šmarno goro priporočal varstvu Kraljice nebeške; njej govornik tudi sedaj priporoča narod slovenski in „Katol. polit. društvo“. Zatem pojasnjuje, v kaki tesni zvezi sta si vera in

politika ter z ozirom na razne države dokazuje, da je tudi politiki treba stati na podlagi krščanski.

K prvi točki: Deželno postavodajalstvo z ozirom na kmetijske zadeve govori po svoji navadi izvrstno g. vodja in deželni poslanec Fr. Povše. V svojem poročilu podá v uvodu pregled kmetijskega stanja v Avstriji ter s številkami dokazuje, kako grozno propada kmetijski stan; nato pojasnjuje na podlagi deželnozborskih sklepov, kako se kranjski poslanci vestno trudijo storiti kar le moči za povzdigo kmetijskega stanu; v ta namen omenja vravnavanja vodá na Gorenjskem, napeljevanja voče po Krasu, pojasnjuje priprave za osuševanje močvirja in govori o napredku in zboljšanju govedoreje na Kranjskem. Govor gospoda poslanca je spremljalo pogostno odobravanje in zlasti kmetovalci so sledili s posebnim zanimanjem koristni in podučni razpravi.

Po končanem govoru v imenu navzočih izreče g. Simon Jovan zahvalo g. deželnemu poslancu za ljubljansko okolico, ker jih je s svojimi tovariši tako vrlo zastopal v deželnem zboru in danes navzočim podal tako temeljito podučilo. Zahvaljujoč se g. poslanec izjavi, da je vsikdar pripravljen, vzlasti svojemu volilnemu okraju stati na strani s svetom in pomočjo, kar je v njegovi moči.

O drugi točki: Obrtne razmere v Avstriji poročal je društveni tajnik g. A. Kalan ter pojasnjeval v mikavnem in podučnem govoru stanje obrtne-rokodelskega stanu, ko so bile v veljavi še rokodelske zadruge, omenjal važnosti zadrug, v katere pa so se v teku časa vrinile mnoge napake in so vsled novih socialnih razmer nekako zastarele; treba bi jih bilo času in potrebam primerno vrediti in s tem podati rokodelcu trdno podlago. Namesto tega pa so jih popolno odstranili liberalni kapitalisti na grozno škodo obrtno-rokodelskega stanu, katerega so s tem atomizovali in v svojo sužnjost vkovali. Nadalje razpravlja, kako so se verni katoliški mōžje oglašali za zboljšanje obrtno-rokodelskih razmer; na prvem katol. shodu na Dunaju so krepko dignili svoj glas v tem oziru, krepkeje še na drugem. Njih naporom se je posrečilo, da so s pomočjo vlade dognali novo obrtno novelo iz leta 1883. in 1885.

Na to govornik pojasnjuje novo obrtno novelo, kaže radosten mnoge prednosti novega zakona, a ne zakriva tudi njegovih mnogih pomanjkljivosti, ki se zlasti v praktičnem življenju bitko čutijo in ki so krive, da postava ne razširja onega blagodejnega vpliva na obrtno-rokodelski stan, kakor ga je bilo po pravici pričakovati. Zaradi tega in ker zakon vzlasti gledé stavbene obrti ni še nič določil, treba bo še boljših zakonov za obrtno-delavski stan, katere bodo krščansko-socialni preosnovatelji vkljub vsemu zaviranju liberalno-židovskih, brezvestnih kapitalistov sčasoma dognali in s tem tudi obrtniku in rokodelcu omogočili — ne zlatih gradov, kakor so jih jim obetali brezumni liberalci, pač pa saj dostojne pogoje za obstanek in življenje. V tem smislu hoče vsikdar delovati tudi katol. politično društvo, kateremu je prav posebno pri sreč gmotni blagor slovenskega naroda. (Dalje sledi)

## Odškodovanje nedolžno obsojenih.

(Govor poslanca Hrena v seji dne 11. marca.)

(Konec)

Tu torej vidimo, gospōda moja, da so vsi faktorji za to, da se nedolžni obsojenci odškodujejo s pravnega stališča. § 1. v predlogi govori jasno o tem pravnem stališču. Omenjeni govornik iz gosposke zbornice poudarja, da kaže že način stilizovanja 1. točke mišljenje zbornično, ki se ne spušča strogo na pravno stališče. Stilizovalo se je: „Nedolžni obsojenec, more zahtevati odškodnino“, kar vsekako premalo označuje pravno stališče. Da bi bilo pravno stališče jasno označeno, naj bi se glasilo: „Kdor je po nedolžnem obsojen, mora se, na zahtevanje, odškodovati.“ Vendar je pa po mojem mnenju tudi dovolj rečeno „more“; kajti kdor „more“ prositi, ima tudi pravico za to.

Da pa se postavi na mesto „primerna odškodnina“, „pristojno povračilo“, ugovarjam v tem zmislu gospodu predgovorniku.

Sploh pa ménim, da je to le stilistiško besedčenje, če se pregovarjamo za „odškodnino“ ali „povračilo“. „Pristojno“ pa se ne smé odškodovati nedolžni obsojenec, temveč pravično, gospōda moja, pravično. Država naj dá, kar je komu vzela nadinjeni kristijanje postavili kandidate za vsa izpraz-

premoženji ali na tem, kar bi si bil pridobil nedolžni obsojenec sploh. (Dobro!)

Predlagati moram torej, da sprejme zbornica § 1. tako, kakršen je. Ako sprejmemo § 1., sprejmemo tudi pravno stališče in storimo dolžnost uljudnosti, pravičnosti, dolžnost človeškega srca in naravne pravice ter plačemo dolg, ki ni le stoletja na dnevnem redu, temveč na dnevnem redu pravnega čuta in človeškega srca, dokler so sodniki in sojenci.

Najprimernejši konec mojemu govoru zdé se mi besede, s katerimi je končal tudi prejšnji voditelj pravosodnega ministerstva (bere):

„Potrdite postavo, ki je s strani vednosti in človekoljubnosti odločna zahteva, da ne bodo očitili naši državi, da smo bili zadnji, ki smo vredili to vprašanje.“ (Pohvala.)

Poslanec Vošnjak: Visoka zbornica! Pred vsem si dovoljujem opombo, da se ne vjemam s predlogom g. poslanca grofa Pininskega. Po mojem mnenju je država dolžna odškodovati nedolžne obsojence.

V zmislu našega postavnega načrta vršiti se mora ustna obravnava pred deželnim nadsodiščem in se je smé vdeležiti tudi tožitelj. Ker obseza graško deželno nadsodišče slovenske pokrajine na Štajarskem in Koroškem in Kranjskem in ker so mnogi tožitelji le slovenskega jezika zmožni, treba je na vsak način slovenskih svetovalcev pri imenovanem deželnem nadsodišču.

Postavni stalni senat je večje važnosti za pravo razsodbo, kakor oni, ki se voli le za posamezne slučaje. Pri okrožnem sodišču celjskem je tak nestalni senat. To tvojo misel sem hotel izustiti že pri glavni obravnavi, a nisem je mogel, ker mi je visoko predsedništvo nepričakovano vzelo besedo. Hotel sem torej omenjati nekaj slučajev, katerih razsodba bi se bila naslanjala na gori omenjeno okolščino.

Tak slučaj je n. pr. tiskovna tožba „spodnještajarske hranilnice“ proti v Celji izhajajočemu listu „Deutsche Wacht“ radi dejanjskega popravka; tožba celjskega državnega pravdnictva proti nekemu nemškemu liberalcu radi kupovanja glasov pri zadnjih volitvah okrajnega celjskega zastopa itd.

Gospōda moja! V glavni obravnavi sem hotel tudi omeniti, zakaj tako poudarjam, da se uvede ta zakon prej ko mogoče; to pa zato, ker okrajno celjsko sodišče jih mnogo obsodi po nedolžnem. Tovariš dr. Roser je omenjal v svojem prvem govoru Grossmanna in Kumbergerja. Oba imenovana mōža obsojena sta bila na smrt in le milostljivemu našemu cesarju se morata zahvaliti, da se jima je olajšala smrtna kazen v dosmrtni zapor (Čujte! Čujte! na desnici); prvi je bil šest let, drugi pol-drugo leto v ječi, ko se je njih nedolžnost skazala. Haukeja, Kresnika in Apata sem že omenjal v svojem govoru dne 3. t. m.; tekom zadnjega časa se mi je poročalo, da je taisto okrožno sodišče obsodilo 1885. l. Urbana Mohoriča radi namišljene umora na 5 let težke ječe. Nedolžni obsojenec Mohorič je prebil že polovico nezaslužene kazni, ko se je izkazala njegova nedolžnost. Pravi hudodelec je pripoznal umor, kateri se je bil zvrnil na imenovanega Urbana Mohoriča.

Pri imenovanem sodišču je bilo torej že šest nedolžnih obsojencev.

Nadejam se, da v prihodnje ne boče več toliko krivih, nedolžnih obsodb, kakor jih je bilo do sedaj. Vendar pa, da se tudi za dosedanje nedolžne obsojence kaj stori, prosim vse navzoče faktorje, da se naša postava prej ko mogoče dokonča. S tem sem ménil zaključiti svoj govor, a omenjati moram še nekega stvarnega popravka.

Po stenografskem zapisniku seje z dne 6.ega t. m. oglasil se je bil med mojim govorom poslanec baron Hackelberg z besedami: „Konečno ga je oprostil taisti senat!“

A temu ni tako; kajti, kakor poroča Kresnik sam pismeno, obsojen je bil na štirinajstdnnevno ječo.

S tem dokončam svoj govor. (Dobro! Dobro na desnici)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 24. marca.

### Notranje dežele.

Na Dunaji so se v soboto vršile v drugem razredu volitve v mestni zastop. V osmih okrajih je prišlo od 11.246 volilcev 7421 na volišče. Volilno gibanje je bilo jako živahno, ker so liberalci in zje-

„Spi, spi, spi,  
Spi, spi, spi,  
Naj te vzame črt.“

Videč posle kidati gnoj, rada bi lastovka pomagala, da bi le imel gospodar zánjo dobre vile:

„Šile, šile, šile, šile,  
Da bi imela dobre vile,  
Kidala bi gnoj.“

Ko je Kristus visel na križu, spodbadal je vrabec s svojim:

„Živ — živ, živ — živ!“

a lastovka je klicala:

„Umrl, — umrl!“

Zato je Bog podelil lastovki to milost, da ne pogine, kakor druge živali, temveč umira, vrabec je pa obsojen k večnemu skakanju.

In ko sém od južne strani, od obali Jadranskega morja, vèje gorák pomladanski vetrič, prileté v naše kraje lahkokrile lastovke čez morje, na to pa, kakor dražestno opeva pesnik Gregorčič:

„Razkropi se vse krčelo  
Čez prijazno gorako sèlo,  
Razdelé se v pare tróp,  
Slednji par izbère stróp,  
Kjer obési mehko gnezdo.“

A. S.

nena mesta. Kristijan je so si priborili pet novih mandatov, zgubili pa so jednega v notranjem mestu, kjer je propal dosežani odbornik Florijan Hostnik s 780 glasovi proti liberalcu Huberju, ki je dobil 869 glasov. V Leopoldovem so izvoljeni liberalci dr. Lerch, K. Müller, K. Mayer in dr. Nehansky; protiliberalni kandidati so dobili znatne manjšine. V okraji Landstrasse je izvoljen protiliberalci Metzler s 846 glasovi. Na Vidnu je izvoljen župan dr. Prix s 633 glasovi; mehanik Hauk je dobil 266 glasov. V okraji Margarethen je izvoljen Dotzauer s 340 glasovi; krščanski kandidat Mayer je dobil 253 glasov. V okraji Neubau je propal liberalci dr. Vogler s 387 glasovi; izvoljen je antisemit Sturm s 437 glasovi. V Josipovem je izvoljen antisemit Zeller s 418 glasovi. V okraji Favoriten so propali vsi trije liberalci. Židovski listi morajo spoznati, da izgubljajo vedno več tal v mestni upravi. Dunaj se vzbuja in s časom utegne pogaziti židovsko gospodarstvo.

**Moravska.** Obnovljeni kompromis med srednjo in nemškoliberalno stranko veleposestnikov na Moravskem je silno razburil moravske Čehe. Tako piše sicer zmerno glasilo moravske narodne stranke „Mor. Orlice“: „Razvidno je, da stojita gospoda Chlumetzky in knez Schönburg na stališčih „beati possidentis“ in mislita, da bode češki narod na Moravskem še daljnih šest let potrpežljivo prenašal nemško gospodstvo. V tem oziru se gospoda varata. Češki narod si bode priboril svojo pravico in ne bode dopuščal, da gospodari nemška manjšina, ki zastopa le neznaten del prebivalstva. Ako so češki poslanci v moravskem deželnem zboru doslej tako mirno postopali, je to njihova zasluga in ne kompromisa srednje z ustavno stranko. Ko bi moralo tako ostati še prihodnjih šest let, bode češki poslanci vedeli, kaj jim je storiti. To naj si nemški gospodje zapomnijo“.

**Galičija.** Več krakovskih dijakov je izročilo poslanecu dr. Levakovskemu pritožbo proti policiji, da jih namreč vsled zadnjih dijaških nemirov vedno nadleguje v stanovanjih ter pozivlja pred sodišče, češ, da imajo skrivne zveze. Dr. Levakovski je v tem oziru govoril s pravosodnim ministrom, ki je obljubil, da bode ukazal stvar preiskati.

### Vnanje države.

**Italija.** „Osservatore Romano“ poroča: „Brzjavne agenture in mnogi liberalni listi so zatrjevali, da ni res nemški cesar Viljem povabil sv. očeta Leona XIII. na berlinsko konferenco. — To zatrjevanje omenjenih listov nikakor ni opravičeno. Pač pa imajo prav oni listi, ki trdijo ravno nasprotno. Mej temi listi je „Corriere di Napoli“, ki piše: Te dni se je razširilo poročilo, da je nemški cesar Viljem povabil sv. očeta Leona XIII. k berlinski konferenci, in da je to povabilo odklonil sveti oče. To poročilo ni povsem resnično, a vendar se opira na nekaj resnice. Omenjenega povabila ni pisal svojeručno cesar Viljem, temveč to povabilo je došlo sv. očetu diplomatskim putem, da bi se izvedelo, ali želi sv. oče sploh vdeležiti se konference o delavskem vprašanju, ali ne.

**Francija.** General Saussier je imenovan za vojaškega guvernerja v Parizu za nadaljna tri leta. — Ministerski svet je pretresaval 22. t. m. vprašanje o francosko-turški pogodbi z ozirom na nameravano interelacijo. Vlada bo odgovorila in naznanila, da se podeli zbornicam polna prostost njih sklepov, ko preteče čas pogodb. — Francoski zastopniki pri berlinski konferenci so brzojavili ministru vnanjih zadev, da vlada mej njimi popolno sporazumenje. Zastopnik Delahay se ni vdeležil oficijalne svečanosti radi žalostnih rodbinskih razmer. — „La Cocarde“ objavlja pismo boulangista Laisanta na ministerskega predsednika Freycineta, v katerem zahteva, da se pregleda pravda proti Boulangerju.

**Nemčija.** Princ Valeški in njegov sin, princ Jurij, sta prišla v Berlin. Cesar Viljem, cesarica in njiju hčere so prav prijazno sprejeli prišleca na berlinskem kolodvoru. Velika množica je pozdravljala cesarja in princa Valeškega. Angleškemu spremstvu se je pridružil tudi grof Herbert Bismarck. Princ Valeški je prišel v imenu angleške kraljice Viktorije, da vrne obisk nemškemu cesarju Viljemu preteklega leta v Osbornu. Pri pojedini polka cesarice Elizabete je napil nemški cesar avstrijsko-ogerskemu pobožencu. — Novi državni kancelar Caprivi, čegar životopis smo že v jednem zadnjih listov priobčili, je potomec slovečega maršala Montecuccolija in kneza Oktavija Piccolominija; v službinah zadevah je bajet strog, a prijazen. — Zastopniki evropskih držav pri berlinski konferenci se močno vjemajo v tem, da se enakomerno vravna in razširi naprava tovarniških nadzornikov. — Pri obravnavi o proračunu šolstva je govoril v pruski zbornici Stöcker o požidovanju po šolah. Rekel je, — kakor poroča „N. Fr. Pr.“, — da so višje šole, n. pr. gimnaziji, vseučilišča, višja dekliška učilišča preobložena z židovskim elementom. V primeri s prebivalstvom je število židovskih učencev preveliko. Ko je nastal nemir pri tem razpravljanju in iz prepričanja prijateljev svojih, naj bi se vendar odpomoglo tem neugodnim razmeram. Veliko število židovskih učencev potrebuje tudi mnogo židovskih učiteljev, kar ovira vpliv krščansko-narodnega duha. Kakor so si omislili frankobrodski židovi pred pruskim časom

svoje gimnazije, tako naj se ustanove posebne visoke židovske šole. Židovski plevel po šolah ni nikakor enakopraven. Napeti je treba vse moči proti židovskemu vplivu, da nam ne konča naše učeče se mladine. Stöckerjev govor sta pozdravljala in odobrvala desnica in centrum. Minister pl. Gossler je omenil, da je omenjeno vprašanje jedno najtežjih za naučno upravo. Vprašanje o razdelitvi pouka po veroizpovedanju je vsekako važno. Po deželnem pravu ima vsaka vera pravico za posebni pouk. V ljudskih šolah bi bila še mogoča razdelitev po veroizpovedanju, a v višjih šolah bi bilo to razdelitev težko izvršiti. Omenil je tudi, da je bilo 1886. leta na vseučiliščih 9-5% židovskih slušateljev, a v državi le 1-29% židov. Poudarjal je tudi, da je treba omejiti mešanje veroizpovedanja, ker zahtevajo židovi prostost ob svojih praznikih in ob sobotah, kar vsekako ovira pouk učencev krščanskega veroizpovedanja. Ko je minister pl. Gossler končal svoj govor, pozdravljala ga je desnica.

**Rusija.** Listu „N. Fr. Pr.“ se poroča iz Peterburga: Ravno ko je menil poslanik general pl. Schweinitz oditi v Berlin, sprejet je bil v Aničkovi palači. Politični krogi pripisujejo važnost temu sprejemu. Grof Wolkenstein je spremljal generala pl. Schweinitza na kolodvor. Listi izražajo glasno in ostro svoje zadoščenje o ostavki Bismarckovi, vzlasti „Svjat“ in „Grazdanin“. Zadnje imenovani list meni, da bode bojevitost cesarja Viljema kmalu izpodrinila socijalne vravnave.

## Izvirni dopisi.

Iz Prage, 19. marca. (Nemška lakomnost. — „Rim severa“. — Sedemdesetletnica kanonika B. Math. Kulde. — Razno.) [Konec] V zatišji zlate Libušine stolice je pa slavil dne 16. t. m. svojo sedemdesetletnico č. g. Beneš Metod Kulda, višegradski kanonik. Jubilaht se je poročil l. 1820. v Ivančicah na Moravskem; v Jiglavi je dovršil gimnazijo, modroslovje in bogoslovje v Brnu. Že v semenišču je pisal Kulda pesmi in novinarske članke. L. 1845. bil je posvečen za duhovnika. Dasi na Moravskem vzlic splošni ljubezni pri duhovnikih in narodu v višjih krogih niso bili kaj naklonjeni Kuldi, ocenil ga je takoj tedanji praški kardinal Schwarzenberg, imenovavši ga l. 1860. nadškofijskim vikarjem. L. 1869. bil bi kmalu prišel v zapor radi knjižice „Cerkve in družba“, in mesto v kriminal, postal je l. 1870. na našem Višegradu člen najstarejšega kraljevskega kapiteljna, kjer takorekoč vse domovine tret pisateljske duhovščine bojuje z molitvijo in peresom na obrano. Premnogi Kuldovi spisi tekom pol stoletja bi skoro napolnili celo knjižnico. Najobširneje njegovo monumentalno delo je „Cerkveno leto“ (šest zvezkov v veliki osmerki, vsak nad 30 pol). In ker ima 70letni pisateljski starček poleg pokojnega Sušila in Prochazke neveljive zasluge za razna katoliška društva in narodno probujenje na Moravskem in Češkem, čestitali so mu v nebrojnih brzojavah, čestitkah, odposlanstvih itd. „Na mnohá, přemnohá léta!“

V sredo, 12. dne t. m., je pa prominol nagle smrti pisatelj g. Oton Pinkas, iskren rodoljub, požrtvovalen in marljiv mož na narodnem polji v 42. letu dōbe svoje. Delovanje rajnikovo bilo je vsestransko in izdatno; vsem važnejim uarodnim podjetjem se je posvetil nesebično in požrtvovalno; bil je odbornik skoro vsem čelnejšim narodnim društvom. Pokojnik je potoval v prejšnjih letih po Laškem in Spanskem. Sad njegovega potovanja bila je bogato ilustrovana knjiga „Cesta po Španělich“ (Potovanje po Španskem), za koje delo je dobil viteški red španskega kralja Karola III. Izgubo njegovo pogrešala bode dokaj tukajšnja narodna družba. Večnaja mu pamjat!

God vašega deželnega váruha sv. Jožefa se je tudi tu svečano obhajal, kajti vrhu tega je i tu neizmerna garda Josifkov, Pepiček, Pepetov in Pepinek. V Pragi sta sv. Jožefu posvečeni dve cerkvi, dalje tri kapele in vrhu tega 14 altarjev, dve veliki sobi in sicer pred novomeško mestno hišo in na Karlovem mostu. V kriti hodbi loretanske kapele pri kapucinih na Hradčanih nahaja se kapela sv. Jožefa, zgrajena l. 1691. od grofinje Kolovratove. Iz volil te velike dobrotnice izgotovljena je bila tri leta po njeni smrti (1695) ona zlata monštranca s 6580 demanti, izmed kojih imata dva vrednost 270.000 gld., in je shranjena v svetoznani loretanski zakladnici.

## Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril pogorelcem v Orešji v mariborskem okraji 1000 gld.

(Osebnosti.) G. deželni predsednik kranjski je imenoval g. J. Šumana in g. barona Schön-

bergerja, konceptnima praktikantoma v politično-administrativni službi.

(Vrhniška posojilnica) je od čistega svojega dobička darovala razven četverim šolam v vrhniškem okraji „podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“ 30 gold., dijaški kuhinji v Ljubljani 50 gl. in družbi sv. Cirila in Metoda 12 gl. 50 kr. Srčna hvala na teh veledušnih darilih! — Vrhniška posojilnica je za l. 1889 izkazala prometa 318.163 gl. 48 kr., čistega dobička 2454 gl. 53 kr. Rezervnemu zakladu se je pripisalo 1753 gl. 81 kr., kateri znaša sedaj 11.555 gld. 48 kr. V odboru so gg.: Franc Kotnik, ravnatelj; Gabrijel Jelovšek, denarničar; Josip Lenarčič, preglednik; Miha Tomšič in Ivan Gruden, odbornika; v nadzorstvu Ivan Majaron, Karol Kotnik in Josip Verbič.

(Na shodu muzejskega društva,) ki je bil zadnjo soboto večer, stala je na dnevnem redu izredno zanimiva tvarina, namreč kritična ocena Valvasorjevega dela „Die Ehre des Herzogthums Krain“. Gosp. prof. Kaspret se je prvi lotil te zadeve. Z veliko pridnostjo je proučil Valvasorjevo knjigo, primerjal vire in s pomočjo kritičnega razuma napravil predavanje, ki je bilo njemu v čast in poslušalcem v korist. Omenjal je najprej, da so neprestani boji s Turki ovirali naše rojake, da se niso mogli pečati z domačo zgodovino. Razun Hrena in Schönleba nimamo nikogar, ki bi bil pred Valvasorjem kaj storil za ohranjenje slavnih del pradedov. Rodbina Valvasorjeva je prišla na Kranjsko v sredi 16. veka in zgodovinar Ivan Vajhard se je rodil l. 1641. v Ljubljani. V mladeniških letih si je s potovanjem po raznih deželah Evrope nabiral učenosti, nabiral pa tudi osnov in gradiva za svoje velikansko delo. Prehodil je potem večkrat vso deželo Kranjsko, zbiral po arhivih kot pridna bučelica ter med potjo beležil si topografske zaznamke in pripovedke ljudstva. Nikdar ni miroval in ovir se ni ustrašil. Ko se je na njegovo splošno prošnjo odzvalo le sedem graščakov v celi deželi in mu obljubili podpore, ko so mu mestni očetje v Kranji arhiv pred nosom zaprli, ni rok položil križem, tem tesneje se je oklenil svojih prijateljev: grofa Turjaškega, opata zatiškega, škofa ljubljanskega in deželnih stanov, da je izcernal njihove arhive. Časi so bili pač taki, da so se razni kavalirji bolj brigali za krvavi meč, kot za listine in popis junaških del. Nekaj čisto novega je bilo tedaj, ko so dobili v roko „čast Kranjske“, popisano v štirih debelih zvezkih in natisneno v Nürnbergu leta 1668—89. Gospod profesor se je s kritiko dotaknil nekaterih važnejših oddelkov te knjige, na pr. sedme knjige, v kateri je govorjenje o verstvu, razširjanji luteranstva in protireformaciji na Kranjskem. Deželni knez je potreboval denarne pomoči od dežele za boj zoper Turke, zato je moral gledati, kako se je luteranstvo širilo, ker so mu deželni stanovi grozili, da mu odrekó davke, ako jih ne pusti v novi veri. V osmi knjigi govori Valvasor obširno o patrijarhih oglejskih in ustanovitvi ljubljanske škofije ter nje osodi do 17. stoletja; mnogo pové o delovanji škofov Tavčarja, Hrena itd. Vse to je res še pomanjkljivo, a vendar se je Valvasor dobro informoval, ker je rabil škofovski arhiv v Gornjem Gradu. V deveti knjigi razpravlja upravo in sodstvo, kako mesto da so imeli deželni oskrbnik, deželni upravnik, deželni glavar in vicedom. Poročila o njih je zajemal, kakor sam pravi, iz vere vrednih knjig in pisem. V deseti knjigi našteva kneze in vojvode, ki so vladali na Kranjskem od prvih časov do njegovih dni. Prost je vsakega nalaščnega kaženja zgodovine. Z Ulrikom III. stopi na bolj pozitivna tla, opira se pri domači zgodovini samo na pristne domače vire, listine in knjige. Nekateri zadeve, ki ga bolj zanimajo, opisuje obširno, na pr. v deseti knjigi deželne kneze. V štirinajsti knjigi našteva kronografsko vse, kar prej ni mogel povedati, in povsod se razodeva, kako da je rabil obilno virov, kako da je imel za zgodovino pravi poklic in veselje do zgodovinskega preiskavanja. Stična, Bistra, škof. arhiv, beleške deželne, Turjaški, Lambergov, Athemsov arhiv itd., vse to se strinja v harmoničen sklad; povsod hoče biti pravičen. Grobih napak, kakor jih ima Megiser, Valvasor ne pozná. V sodbah ni predrzen; on le pové, kako je bilo, ne kako bi moralo biti. Zato tudi napak in zmot pri posameznih osebah ne skriva, temveč jih naznani in popravi. Delo je tako vravnal, da se o posameznih oddelkih zgodovine lahko človek podučí. Težko je le rabiti knjigo, ker je preveč ločeno, kar gré skupaj, na pr. o luteranstvu, o Herbartu Turjaškem itd. Začne pripovedovati,

pretrga nit, in jo zopet pripne, da pride k svojemu predmetu. Lepo se podajo vpleteni citati iz klasikov. Krasne so njegove primere, ko na pr. Turka primerja tigrom itd.

Valvasor rad moralizuje; pri raznih prilikah vpleta pravne nauke, ki so pa, po mnenju gosp. predavatelja, malo pripravni, da bi pospeševali zgodovinsko stvar. Lepo je od njega, da se visokim ne priljuje, kar ko kaže, kara zdaj Ferdinanda III., zdaj ljudsko praznovrstvo, zdaj zopet patrijarha, ker se ni prav vedel v neki zadevi Šent-Vidske fare, ter mu zato dobro zasoli. Za sedanje čase neverjetne reči opisuje resno, ker je pisal za svoj čas, ko je bilo še več praznovrsta med ljudstvom, a bil je v vsem tem za 100 let naprej, kar razodeva v opazkah pri raznih čudnih dogodkih, kamnu modrecev, pri opisanju čarovnic in torture. Vnet je Valvasor tudi za Avstrijo. Čast domače dežele bi rad povzdignil v večjo slavo širje domovine. Patrijotična čutila žalosti izraža zaradi turških vojsk in sovražnih Francozov, ki so delali Turkom na roko. Avstrijo želi videti mogočno, in Boga prosi za njeno zmago v vojski. V desetih letih je napravil Valvasor deloma sam, deloma po svojih pomočnikih, katere je plačeval iz svojega, podobe vseh gradov kranjskih, ki zdaj kinčajo to slavno delo. Čast mu, ki je spisal „domovine čast“! Obžalovati moramo, da se je tudi pri tem predavanju odlikovala slovenska, še bolj pa nemška inteligenca s svojo odsotnostjo. Tembolj nas pa veseli, da kažejo mladi dijaki za take reči mnogo zanimanja. Stali so ravno tako natlačeni v ozadij sobe, kakor spredaj prazni stoli. Upanje imamo tedaj, da dijaki ne bodo hodili gledat samo podob v knjige našega velikana v licealno knjižnico, ampak, da bodo tudi delo čitali z radostjo in kritično rezkostjo. Znabiti se nam izmed njih kdaj vspne kak drugi, celó slovenski Valvasor.

(Davorina Trstenjaka slavnost) bude v soboto dne 29. t. m. v čitalnični dvorani. To se naznanja č. društvenikom vseh narodnih društev, ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala.

Odbor Pisateljskega društva.

(Dr. vitez Tonkli) je zopet letos nabral na Dunaji 300 gl. za slovensko deklisko šolo in otroški vrtec v Gorici.

(Bismarckov naslednik — slovenske krvi.) „N. Wiener Tagblatt“ je objavil vest, za nas jako zanimljivo, da je namreč sedanji nemški državni kancelar Caprivi laško-slovenskega rodu. Že v 13. stoletju nahajamo rodbino Caprivi v goriški mejni grofiji, kjer je bilo njihovo posestvo Capriva. Pradedje te rodbine so se imenovali Kopriva. In v istini imajo Caprivi v svojem grbu koprivo, in ko so bili avstrijski državljani, dobili so naslov „von Nesselthal“. Praded sedanjega kancelarja, ki se je preselil na Prusko, imenoval se je še „Kopriva von Nesselthal“, sin njegov naselivši se v Šleziji, prelevil je svoje ime v „Caprivi“. Z druge strani pa se poroča, da je novi kancelar Jurij Caprivi de Caprera potomec slavnega maršala Montecuccolija in kneza Piccolominija.

(Umrli) je dne 16. t. m. v Gorici g. Ig. Germ, c. kr. policijski svetovalec v pokoju, rod. Novomeščan, v 71. letu svoje starosti. — Umrli je na svojem domu v Kopru novoimenovani notar za Ajdovščino, g. dr. H. Bullo.

(V Gorici) bodo dopolnilne volitve meseca maja; čas za reklamacije je do 25. aprila.

(Kaj je „nona“?) O tej bolezni, katero je pred kratkim neki italijanski zdravnik razglasil za hripo najhujše vrste, trdi neki pariški zdravnik, kar poroča „N. S.“, da je le posledek „pelagre“. Kjer ne živijo jedil le iz turšične moke, ki je večkrat pokvarjena, ni se bati te bolezni. Ker pa v Furlaniji in gorenji Italiji živijo mnogo polente, razširila se je „pelagra“ in zdaj njena še hujša naslednica „nona“. Ali pa se ne moti ta zdravnik?

(Kamniška čitalnica) priredi jutri dne 25. t. m. dramatično predstavo v korist prenarredbe odra. Igrali bodo burko v enem dejanju „Nemški ne znajo“, spisal J. Alešovec, „Ponesrečena glavna skušnja“, priredil J. Borštnik, in „Brati ne zna“, po Grandjeau-u. Vstop je dovoljen le društvnikom in povabljenim gostom. Vstopnina navadna. Začetek ob 7/8. uri.

(Delavskega podpornega društva) v Trstu pevski zbor priredi dne 30. t. m. v dvorani „Hotel Evropa“ koncert. Spored: 1. J. K. Jahoda: „Tamburaška koračnica“, udara tamburaški zbor. 2. J. Brajda: „Istarska koračnica“ (novo), zbor. 3. J. Stritar: „Mojemu narodu“, deklamuje gospica M. Majcen. 4. G. Eisenhut: „Na Savi“, zbor. 5. M. Vilhar: „Nezakonska mati“, samospjev, poje gospica Ana Umek. 6. Mayer: „Ptičica gozdna“, osmerospjev. 7. Narodna ruska: „Ej uhnem“, udara tamburaški zbor. 8. Fr. Cegnar: „Kosa“, deklamuje gospica Marija Hvala. 9. M. Vilhar: „Mornar“, samospjev, poje gospod V. Košir. 10. G. Eisenhut: „Svibanjska“, zbor. 11. Kocijančič: „Venec narodnih pesmi“, zbor. 12. V. Lisinski: „Tam gdje stoji“, udara tamburaški zbor. Polovica čistega dohodka je namenjena podružnici sv. Cirila in Metoda v Trstu. Vstopnina 40 kr. Začetek ob 8. uri.

## Telegrami.

Dunaj, 24. marca. V zbornici poslancev sta govorila generalni govornik dr. Herbst in poročevalec; na to je dr. Kronawetter nasvetoval, naj zbornica preide na dnevni red o predlogi gledé na premembo vžitninskega davka na Dunaji. Ta predlog je propal z vsemi proti trem glasovom in se je pričela nadrobna razprava.

Zagreb, 23. marca. Sabor je izvolil v državni zbor poslance: dr. Egersdorferja, grofa Eltza in Pintarića.

Berolin, 23. marca. Delavska konferenca utegne svoje delo dokončati do 29. marca. Komisije so sklenile že važne sklepe o delu otrok in žensk in nedeljskem počitku.

London, 23. marca. Zaradi nemirov so zaprli do petsto dijakov.

London, 24. marca. „Morningpost“ piše o obisku princa Waleškega v Berlinu ter pravi, da utegne Anglija vstopiti v evropski državni koncert, ne da bi popustila svojo neodvisnost, ki izvira iz zemljepisne lege. Cesar je pokazal v svojem govoru, da prizna pravo podlago sedanjih dobrih razmer med Anglijo in Nemčijo.

## Umrli so:

22. marca. Mihaela Podkrajnik, delavčeva hči, 6 mesecev, sv. Petra cesta 50, božjast. — Matevž Zornik, postrežek 48 let, Dunajska cesta 10, jetika.

## Vremensko sporočilo.

| Dan | Čas         | Stanje       |                      | Veter      | Vreme   | Mojrine na 24 ur v mih |
|-----|-------------|--------------|----------------------|------------|---------|------------------------|
|     |             | razkoma v mm | toplomera po Celziju |            |         |                        |
| 22  | 7. u. jut.  | 732.6        | 4.2                  | brezv.     | oblačno |                        |
|     | 2. u. pop.  | 732.8        | 11.6                 | sl. zap.   | jasno   | 0.40                   |
|     | 9. u. zveč. | 734.4        | 5.4                  | sl. jzapad | „       | dež                    |
| 19  | 7. u. jut.  | 736.0        | 0.2                  | brezv.     | oblačno |                        |
|     | 2. u. pop.  | 732.8        | 13.0                 | sl. svzh.  | jasno   | 0.00                   |
|     | 9. u. zveč. | 735.8        | 5.6                  | „          | „       | „                      |

Srednja temperatura obeh dni 7.1°, in 6.3° za 2.8° in 1.8° nad normalom.

## Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

24. marca.

|                                           |     |      |        |     |
|-------------------------------------------|-----|------|--------|-----|
| Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka) | 86  | gld. | 60     | kr. |
| Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „                | 86  | „    | 80     | „   |
| 5% avstr. zlata renta, davka prosta       | 109 | „    | 70     | „   |
| Papirna renta, davka prosta               | 101 | „    | 90     | „   |
| Akcije avstr.-ogerske banke               | 931 | „    | —      | „   |
| Kreditne akcije                           | 307 | „    | 25     | „   |
| London                                    | 119 | „    | 70     | „   |
| Srebro                                    | —   | „    | —      | „   |
| Francoski napoleond.                      | 9   | „    | 46 1/2 | „   |
| Cesarski cekini                           | 5   | „    | 62     | „   |
| Nemške marke                              | 58  | „    | 67 1/2 | „   |

## Tržne cene v Ljubljani

dne 22. marca.

|                | gl. kr. |                    | gl. kr. |
|----------------|---------|--------------------|---------|
| Pšenica, hktl. | 7 16    | Špeh povejen, kgr. | — 68    |
| Rež,           | 5 50    | Surovo maslo,      | 1 —     |
| Ječmen,        | 5 50    | Jajce, jedno       | — 2     |
| Oves,          | 4 —     | Mleko, liter       | — 9     |
| Ajda,          | 5 16    | Goveje meso, kgr.  | — 60    |
| Proso,         | 5 —     | Telečje            | — 64    |
| Koruza,        | 5 39    | Svinjsko           | — 65    |
| Krompir,       | 3 57    | Koštrunovo         | — 40    |
| Leča,          | 10 —    | Pišane             | — 75    |
| Grah,          | 10 —    | Golob              | — 25    |
| Fižol,         | 9 —     | Seno, 100 kgr.     | 2 05    |
| Maslo, kgr.    | 1 15    | Slama,             | 2 23    |
| Mast,          | 68      | Drva trda, 4 mtr.  | 6 80    |
| Špeh svež,     | 58      | „ mehka, „         | 4 20    |

## Jeden ali dva dijaka vsprejmeta se

na hrano.

Natančneje poizvé se v tobakarni na južnem kolodvoru v Ljubljani. (3—1)

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu priporočam svojo bogato zalogo

## klobukov in slamnikov

najnovejšega kroja in iz zanesljivo trpežnega blaga. Dalje imam v veliki izbi vsakovrstne čepice po najrazličnejših cenah. Imam tudi v zalogi

nove baže čepice za požarne brambe.

Sprejemam in izvršujem vsakovrstna

## krznarska dela,

ter shranjujem kožuhovino čez poletje. Spoštovanjem

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg št. 8, v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene. (15—4)

St. 4932

## Razpis službe.

(3—1)

Pri magistratu deželnega stolnega mesta Ljubljane je popolniti

## službo mestnega fizika

z letno plačo 1800 gld. in pravico do štirih v mirovino vstevnih petletnic znašajočih po 10% zistemizovane plače.

Pogoj je, da mestni fizik ne sme izvrševati privatne prakse zunaj mesta.

Prošnje, katerim mora poleg dokazil o starosti, znanji jezikov in dozdajanjem službovanji, biti priloženo spričevalo ob ugodno prebitem fizikatskem izpitu, je vložiti

do dne 20. aprila 1890

in sicer potom predstojajoče gospodske, če se prosilec nahaja v javni službi.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 20. marca 1890.

Župan: Grasselli s. r.